

שבת קודש, תשע"ב
פרשת בהעלותך
פסוק
עלון מס. 126

הגיליון יוצא לאור בסיוע
ידידיו הדגול
ר' אילן כהן צדק שיח'
להצלחתו בכל העניינים

בית ה'

נקודה למחשבה - מאירה בפתיחה לפרשה

האינטליגנציה שהצילה

זהו סיפור עממי המגיע מסקנדינביה הרחוקה. אציל צעיר חווה את פניה האכזריות של המלחמה ונלקח בשבי. מכתב דרמטי שמגיע אליו מתאר את הגרוע מכל – כלתו לעתיד מאולצת לקחת חתן אחר במקומו. הוא מראה כי חכמה גדולה הצליחה להציל אהבה גדולה עוד יותר...

אל ארץ מולדתי, ושם לשאת את שאהבה נפשי. אני רוצה מרחב זמן בו אזרע את אדמתי פעם אחת ואקצור את היבול. מיד שכזה יקרה אשוב לכאן לרצות את עונשי כאסיר."

הוא קרא לסוהר ונתן לו את המכתב. מכונס בתאו הבודד ישב בן האצולה והמתין בציפייה דרוכה לבאות.

כעבור ימים ספורים הגיעה מעטפה גדולה. סמל בית המלכות השוודי התנוסס בחזיתה, וכה נרשם בה.

"בעקבות קשרי הידידות שלנו בעבר - הינך מורשה לשוב לארצך, שם תישא את אהובתך ותזרע את אדמתך, אחר הקציר הראשון תשוב לכלא."

בן האצולה פתח במרוץ נגד הזמן שכן המועד לחתונה של יקירתו התקרב. במאמצים רבים הצליח להגיע לדנמרק ולהפגין את הנוכחות שלו. אבי הכלה לא ממש שמח לראות אותו חוזר, אבל מול הנחישות של ביתו להינשא לחתנה הראשון קרסה התנגדותו כליל. חתונת בני הזוג נערכה בהקדם האפשרי. מיד לאחריה הגיעו החתן והכלה הטריים לביתם, חווה מוקפת בשטחי אדמה פורייה לרוב.

עכשיו, היה על החתן להחליט על סוג הזרעים אותם הוא אמור להטמין באדמותיו. הוא חשב על כך ארוכות. לבסוף התנער ממקומו, לקח שק זירעונים מתוך האוסף הגדול שהיה בחווה, ויצא אל השדות.

קצת לפני תקופת הסתיו הגיע שליח מאת המלך ובישר כי בא להחזיר את האסיר לכלאו, בגלל שתקופת הקציר הסתיימה.

"אבל לא קצרת את היבול הראשון שלי", מחה האסיר, "יתירה מזו הוא אפילו לא נבט החוצה, מן האדמה."

השליח הביט בו כלא מאמין. "איך זה יתכן?" שאל אותו, "מה כבר זרעת שם?"

הוא ישב על הדרגש הפשוט בתא המצחין והאפל, ופתח את המכתב בידיים רועדות. שמה של בחירת ליבו התנוסס מאחורי המעטפה שניכר עליה כי עברה את ידיה הבוחנות של הצנזורה.

"יקירי", כך נכתב שם, "אני יודעת שהבטחתי להינשא לך ולהמתין עד שתשוב הביתה. אבל מה אני יכולה לעשות כשאבא שלי מסרב לכך?! הוא טוען כי אף פעם לא תשוב משם, ואף בחר עבורי חתן אחר. כל תחנוני בפניו הושבו ריקם. כבר נקבע מועד לחתונה. מחובתי לעדכן אותך בהתפתחויות האלו שנכפו על רצוני החופשי וצו ליבי..."

הוא לא היה מסוגל להמשיך לקרוא יותר. 'לכזאת מציאות לא פיללתי', חשב לעצמו במרירות.

הוא היה בן למשפחת אצולה מדנמרק. משפחה שלרגל עסקיה המסועפים עברה להתגורר בשוודיה. שם הם התקרבו מאוד אל חצר המלכות השוודית ונמנו על הבאים בשעריה. סכסוך שפרץ בין שתי הממלכות הביא לגירוש כל הנתינים הזרים לארצותיהם. בהמשך, כשהסלים המצב הכריזו הממלכות מלחמה זו כנגד זו. בעל כורחו אולץ בן האצולה להתגייס לצבא מולדתו, דנמרק.

כחייל ששירת בצי הימי הוצב האיש על סיפונה של אוניית מלחמה דנית. באחד מהקרבות בהם הייתה יד השבדים על העליונה - נפל בן האצולה יחד עם רבים אחרים בשבי והושם בכלא.

לפני שהוא משלים עם המצב החליט האיש לעשות מעשה נואש, כצעד אחרון. הוא הזדרז לכתוב מכתב מרגש אל כס המלכות, מתוך תקווה שהמלך יזכור לו חסד נעורים, את קרבתו אליו ויענה לבקשתו.

"הוד רוממותו!" כתב בדם ליבו, "למרות שעכשיו אני אסיר שלך, אבל בבקשה ממך תזכור לי את העבר היפה ההוא, עת שהייתי לך חבר טוב. ברוב טובך עשה עימי רק חסד אחד. תן לי רשות לשוב

"עצי אורן!" ענה האסיר.

שמע זאת המלך השוודי וצחק, "לאסיר חכם כזה לא מגיע לשבת בכלא כאחרון הפושעים", אמר והורה לשחררו.

בן האצולה החכם המשיך להתגורר עם אשתו בביתם החדש. במקום שבו עמדה פעם החווה הפרטית שלהם משתרע כיום יער אורנים עבות, מצבה חיה לאהבה ולחכמה שמאחוריה...

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אֶהָרֹן וְאֶמְרָת אֵלָיו: בְּהֶעֱלֵתָן אֶת הַנֵּרוֹת, אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה, יֵאִירוּ שְׁבַע הַנֵּרוֹת."
פתיח הפרשה מזמין את הקורא להרצאה עתירת תובנות הממחישה את אידיאת החכמה כגלגל הצלה חיוני בחיים.

"וידבר ה'", האל פונה קונקרטי **"אל משה"**, הנקודה התיאורטית העליונה הקיימת בנו, החלק העיוני שוחר הרעיון והרציונאל שמרחף אי שם ברום השגות השכל, משוטט בעולמות גבוהים ומוגדרים משלו, ומשקיף בפרספקטיבה רחבה על הנעשה כאן, מטה **"דבר אל אהרון"**, אמור לנקודה התחתונה, הפרקטית שבן שנקראת "אהרון" על שם התכונה המבצעית הדומיננטית שאפיינה את אחיו הגדול של משה המנהיג, ואף בידלה אותו ממנו, פריבילגית [מעלת משה רבנו עדיפה על של אהרון בחלק העיון. אבל מעלת אהרון יתירה על של משה בחלק המעשה]. הפרשן ר' משה אלבידלה, בן המאה ה-16 בספרו "עולת תמיד" פרשת "תצווה" [נקודה הגנוזה בכל אחד מאיתנו והנתקלת בבעיות משמעותיות המתקילות את האדם באופן ניכר. כאן, יש לפלוטר נקודת מוצא פורצת דרך אותה משרטטת החכמה העליונה **"בהעלותך"**, כאשר תתעלה מעל המימד הפרקטי התקוע, מעל המציאות המורכבת **"את הנרות"**, באמצעות מנוף הגבהים הפנטאסטי של האדם, החכמה המסמלת את האור, **"אל מול פני המנורה"**, היכן שהמנורה ממוקמת במשכן, צד דרום המקביל למערכת הקוסמית של גרמי השמיים, השמש והירח המסמלים אף הם בהארחתם את החכמה ["...ותשים את המנורה בצד דרום, שכן שם שבילי השמש והירח, ומשם דרכי האורות, ושם גנזי החוכמה המשולים לאורות, ותדליק את שבעת הנרות כנגד שבעת הכוכבים..."] קטע מתורגם מתוך הפירוש המיוחס לתנא יונתן בן עוזיאל (שמות מ, ד). מעניין כי אחרי בחפירות ארכיאולוגיות שנערכו אחר מלחמת ששת הימים בכותר הדרומי, התגלה בין השאר ממצא מתקופת בית שני ובו מופיע שעון שמש עשוי אבן. על צידו האחורי של השעון גולפה מנורה בת שבעה קנים]. ואז, כשתעשה כן ותשתמש בנקודת התבונה ("משה") ותזין דרכה את הפן המעשי ("אהרון") המהפך,

פריצת הדרך אותם אתה מייחל לעצמך יקרמו עור וגידים **"יאירו שבעת הנרות"**, הספרה 7 מבטאת את עולם המעשה, העולם שלנו המבוסס על מספר זה, דבר המתגלה באלמנטים רבים כגון: שבעת ימי הבריאה, שבע יבשות, שבעה אוקיאנוסים, שבעה רקיעים, שבעת גווני הקשת, שבעת התווים היסודיים המרכיבים את הסולם המוזיקאלי ("דו" עד "סי") ועוד. קיומם של כל אלו מקנים לאדם תחושת שביעות רצון מליאה (שביעה = שבעה). שבעת הנרות, רומזים כלפי שבעת כוכבי הלכת העיקריים המרכיבים את מערכת השמש של הגלובוס שלנו, כאן בעולם הזה. גם הם כמו סמלים אחרים מצהירים על עולם העשייה שלנו בו שולטים החושך, הבלבול, הדילמה והקושי, שאינם נחסכים מטבע הדברים, מאף אחד מאיתנו, מכסה ארץ, בדמותם של כל מיני מתקילים למיניהם המטרפדים את ההתנהלות שלנו בג'ונגל המתגר של העולם.

באמצעות כוח האינטלקט שיסודו בגילוי האלוקות באדם, באופן אבסטרקטי-מוחשי, דרך הפן האנושי הגבוה ביותר, החכמה, שנמצאת במשכן הנשמה, המוח, ניתן להעפיל מעל כל דילמה כזאת או אחרת, לצלוח כל בעיה מעשית באופן אפקטיבי, למקסם את הציפיות שלנו ולמזער את הגורמים הנלחמים בהן דרסטית. דרך הפן הרציונאלי ניתן להאיר את העולם הפרטי שלנו, כמו גם את כל הבא עימו במגע מסביב, וכך להפוך את העקוב למישור, ואת החושך לאור.

ולסיום, הפילוסוף והמתמטיקאי פיתגורס (582-496 לפנה"ס בקירוב) אמר: "התבונה היא בת אלמוות; כל השאר הוא בן תמותה." **הפילוסוף גאוטמה בודהה (563-485 לפנה"ס בקירוב) הסביר:** "כל הדברים הנוצרים אינם ממשיים. אם החוכמה גורמת לנו להבין זאת פעם אחת ולתמיד, אנו חסינים בפני מכאובים." **המשורר הורטיוס (65-8 לפנה"ס) תיאר:** "החוכמה והבינה מסירות את המכאובים, ולא החווילה שמחלונה נשקף נוף עצום של הים." **הסופר רנה בארז'אבל (1911-1985) התבטא על כך במשל:** "התבונה מכווצת את החיים - כפי שהמים מכווצים את הבגדים." **השחקן צ'רלי צ'פלין (1889-1977) הגדיר:** "התבונה האנושית היא הבסיס לכל הצלחה." **הנשיא ה-3 של ארה"ב תומס ג'פרסון (1743-1826) סיכם:** "בינתן היא בת הקול היחידה שניתנה לך מן השמיים."

כאמור, רעיונות אלו קיבלו במה קדומה בפתיח פרשתנו, "בהעלותך".

מסרון

"חכמה ובינה - הצלה וברכה"

לתגובות: bethashem@gmail.com

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית